

забезпеченні роботи організації в цілому. Задля цього в межах більшості ММУО функціонують внутрішні органи і процедури, метою яких є вирішення виникаючих спорів під час проходження міжнародної цивільної служби відповідними співробітниками.

Список бібліографічних посилань

1. Constitution of the ICPO-INTERPOL. URL: <https://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials> (дата звернення: 11.03.2019).
2. Interpol Staff Manual II.C/SREG/GA/1987(2004)] [II.C/SRUL/EC/1988(2015). URL: <https://www.interpol.int/contentinterpol/search?SearchText=manual+staff&x=0&y=0> (дата звернення: 11.03.2019).
3. Статут Адміністративного трибунала Международной организации труда // International Labour Organization : сайт. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_498756.pdf (дата звернення: 10.03.2019).

Одержано 15.03.2019

УДК 341.4

Ліна Олександрівна ФОМІНА,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного і європейського права
юридичного факультету
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРАВА НА БЕЗПЕКУ ЖЕРТВ І СВІДКІВ ЗЛОЧИНІВ В АКТАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Право на забезпечення безпеки є одним із основоположних у системі прав і свобод людини, що знайшло своє закріплення в універсальних і регіональних міжнародно-правових актах. Так, Загальною декларацією прав людини 1948 р. гарантовано право кожної людини на життя, свободу і особисту недоторканність (ст. 3). Аналогічна за змістом норма відображена в положеннях Міжнародного пакту про громадянські й політичні права 1966 р. (ст. 9 (1)), Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ст. 5 (1) тощо). Питання безпеки людини також є обговорюваним у межах Європейського Союзу (далі – ЄС). Так, у проголошеній Європейським парламентом, Радою і Комісією Хартії основних прав ЄС закріплено, що кожна людина має право на фізичну недоторканність і недоторканність психіки (ст. 3 (1)).

Варто зазначити, що велика кількість документів, прийнятих у межах ЄС, присвячена питанням забезпечення безпеки жертв і свідків злочинів. Так, у прийнятій 23 листопада 1995 р. Резолюції №95/C/327/04 «Про захист свідків у боротьбі з міжнародною організованою злочинністю» Рада ЄС закликала держав-учасниць гарантувати належний захист свідків із урахуванням таких рекомендацій як, зокрема: можливість компетентних органів, за власною ініціативою або на прохання свідка, прийняти рішення, відповідно до якого відомості про свідка будуть відомі лише цим органам; можливість використання аудіовізуальних засобів при дачі показань свідками (п. А (6) (8) [1].

15 березня 2001 р. Рада ЄС прийняла основоположне рішення «Про місце жертв злочинів у кримінальному судочинстві», в якому зазначено, що кожна держава-учасниця має забезпечити відповідний рівень захисту для жертв та, де це прийнятно, їхніх родин або осіб в аналогічній ситуації, особливо щодо їхньої безпеки та захисту їхнього особистого життя там, де, на думку компетентних осіб, існує ризик дій у відповідь або серйозне свідоцтво твердого наміру порушити їхнє особисте життя; кожна держава-учасниця повинна гарантувати, що там, де існує необхідність захисту жертв, особливо найбільш вразливих з них, від наслідків надання свідчень у відкритому судовому засіданні, жертвам можуть, за рішенням суду, надати право давати свідчення таким способом, який допоможе у досягненні цієї мети будь-якими доступними засобами, що сумісні з її основними правовими принципами. Окрім того, акцентовано увагу на необхідності уникати контакту між жертвами та правопорушниками у приміщенні суду, якщо тільки такий контакт не є необхідним для кримінального судочинства та рекомендовано там, де це прийнятно, створити в судових приміщеннях спеціальні кімнати очікування для жертв (ст. 8 (1) (3) (4)) [2].

Положеннями Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС 2012/29/ЄС від 25 жовтня 2012 р. «Про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки і захисту жертв

злочинів, а також про заміну Рамкового Рішення 2001/220 / ПВД Ради ЄС» (далі – Директива 2012/29/ЄС) також приділено увагу забезпеченню безпеки людини. Так, Європейський парламент і Рада ЄС, приймаючи вказану Директиву, брали до уваги конкретні обставини, зокрема, що злочин є протиправним діянням щодо суспільства, а також порушенням особистих прав жертв злочинів. У зв'язку з цим жертви злочинів вимагають до себе шанобливого, коректного і професійного ставлення і поведінки, що виключає дискримінацію будь-якого роду за ознаками раси, кольору шкіри, етнічного або соціального походження, генетичними ознаками, мови, релігії чи переконань, політичних або інших переконань, належності до національних меншин, майнового стану, народження, інвалідності, віку, статі, гендерного вираження, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, посвідки на проживання або здоров'я. При здійсненні будь-яких контактів уповноважених органів, що діють у межах кримінального провадження, з жертвами злочинів, а також при наданні будь-якої допомоги, пов'язаної з безпосереднім контактом, у межах надання підтримки жертвам або відновлювального правосуддя мають бути враховані особисте становище та нагальні потреби жертв злочину, їхній вік, стать, можлива інвалідність і ступінь зрілості при повній повазі їхньої фізичної, психічної і моральної недоторканності. Жертви злочинів повинні бути захищені від вторинної та повторної віктимізації, від залякування та помсти, отримувати відповідну підтримку з метою сприяння їхньому відновленню, мати доступ до правосуддя. Положеннями Директиви 2012/29/ЄС передбачено використання таких заходів забезпечення безпеки жертв злочину як вжиття належних заходів для запобігання контактам жертв злочинів і членів їхніх сімей з правопорушником в приміщеннях, де здійснюється кримінальне судочинство, за винятком випадків, коли цього вимагають обставини справи, при цьому на держав-членів ЄС покладається обов'язок оснащення нових будівель судів окремими зонами очікування для жертв (ст. 19); забезпечення державами-членами ЄС можливості прийняття уповноваженими органами в ході кримінального судочинства належних заходів щодо захисту приватного життя, в тому числі персональних характеристик жертви злочину, розглянутих під час проведення індивідуальної оцінки, а також зображень жертви злочину і членів сім'ї (ст. 21 (1)) [3].

В актах ЄС також приділяється увага забезпеченню безпеки вразливих категорій осіб, зокрема, положеннями Рамкового рішення №2002/629/ПВД Ради ЄС про боротьбу з торгівлею людьми закріплено, що діти, які стали жертвами передбаченого злочину, повинні розглядатися в якості особливо вразливих потерпілих відповідно до положень Рамкового рішення 2001/220/ПВД Ради від 15 березня 2001 р. «Про статус потерпілих в кримінальному процесі». Коли жертвою злочину виступає дитина, держави-учасниці повинні вживати всіх можливих заходів з метою забезпечити адекватну допомогу її родині (ст.7 (2) (3)) [4].

Таким чином, виходячи з вищевикладеного доводимо висновок, що прийняті в межах ЄС правові акти містять як загальні рекомендації, так і конкретні заходи забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, зокрема, жертв, свідків злочину.

Список бібліографічних посилань

1. Resolution of the Council of 23 November 1995 on the protection of witnesses in the fight against international organized crime 95/C 327/04. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:31995Y1207\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:31995Y1207(04)) (дата звернення: 01.03.2019).
2. Council framework decision of 15 March 2001 on the standing of victims in criminal proceedings. URL: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/framework_decision_2001_220_on_standing_of_victims_in_criminal_proceedings_en_1.pdf (дата звернення: 06.03.2019).
3. Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029> (дата звернення: 10.03.2019).
4. Council Framework Decision of 19 July 2002 on combating trafficking in human beings 2002/629/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32002F0629> (дата звернення: 11.03.2019).

Одержано 15.03.2019